

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

APSKRIČIŲ VIRŠININKŲ ADMINISTRACIJOSE ATLIKTO PATIKĖJIMO TEISE VALDOMO BUVUSIO SAVANORIŠKOSIOS DRAUGIJOS ARMIJAI, AVIACIJAI IR LAIVYNUI REMTI TURTO AUDITO REZULTATŲ APIBENDRINIMO ATASKAITA

2008 m. birželio 3 d. Nr. AB-1
Vilnius

Apibendrinimą parengė
Valstybės kontrolės 3-iojo audito departamento
direktoriaus pavaduotoja Rita Švedienė

TURINYS

Ižanga	3
Buvusios SDAALR turto audito rezultatų apibendrinimas	6
1. Teisės aktų pažeidimai valdant, naudojant ir disponuojant buvusios SDAALR turto	6
1.1. Išlikusio buvusios SDAALR turto inventorizavimas	6
1.2. Išlikusio buvusios SDAALR turto teisinės registracijos teisėtumas, pagrįstumas ir apskaita	10
1.3. Išlikusio buvusios SDAALR turto valdymas, naudojimas ir disponavimas juo	13
2. Kiti pastebėjimai	21
2.1. Nustatytų faktų dėl buvusios SDAALR turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įtaka valstybinio audito išvadoms	21
2.2. Dėl teisės aktų, reglamentuojančių buvusios SDAALR turto valdymą, naudojimą ir disponavimą juo	21
Priedai	24

IŽANGA

Valstybės kontrolė 2008 m. gegužės mėnesį devyniose¹ Lietuvos Respublikos apskričių viršininkų administracijose (toliau – administracijos) baigė 2007 metų valstybinį finansinį (teisėtumo) auditą, kurio vienas iš tikslų – įvertinti sudarytų sutarčių ir priimtų sprendimų, susijusių su turto valdymu, naudojimu ir disponavimu jais, teisėtumą.

Audito metu, atsižvelgiant į valstybės kontrolieriaus įsakymu² nustatytas finansinio (teisėtumo) audito strategines sritis, buvo atliktos apskričių viršininkų patikėjimo teise valdomo buvusios Savanoriškosios draugijos armijai, aviacijai ir laivynui remti (toliau – SDAALR) turto audito procedūros.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu³ apskričių viršininkams buvo nustatyti reikalavimai dėl buvusios SDAALR turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo, administracijose valstybiniai auditoriai įvertino:

- Išlikusio buvusios SDAALR turto inventorizavimą⁴.
- Šio turto teisinės registracijos teisėtumą, pagrįstumą ir apskaitą⁵.
- Šio turto valdymą, naudojimą ir disponavimą juo⁶.

Kiekvienoje administracijoje valstybiniai auditoriai stebėtojo teisėmis dalyvavo buvusios SDAALR turto inventorizacijoje ir įvertino vadovybės priimtas ir numatytas priemones vidaus kontrolės rizikai dėl šio turto naudojimo ir apskaitos sumažinti bei valdyti.

Apie 2007 metais atliktas audito procedūras administracijos buvo informuotos Valstybės kontrolės raštais, kuriuose buvo nurodyti trūkumai, klaidos ir kiti neatitikimai valdant, naudojant ir disponuojant buvusios SDAALR turto, apskričių viršininkams pateiktos rekomendacijos. Administracijoms išsiųstų raštų sąrašas pateiktas šios ataskaitos prieduose.

Šioje ataskaitoje yra pateikti apibendrinti audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė apie administracijų valstybės turto (ir apie buvusios SDAALR turto) valdymo, naudojimo ir disponavimo juo teisėtumą ir jo naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams buvo pareikšta audito išvadose.

¹ Tauragės apskrities viršininko administracija nebuvo įtraukta į 2007 metų valstybinių auditų programą.

² Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2007-02-08 įsakymas Nr. V-30 „Dėl valstybinio audito 2007 metų programos vykdymo“ (su vėlesniais pakeitimais).

³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-02-04 nutarimas Nr.125 „Dėl buvusios Savanoriškosios draugijos armijai, aviacijai ir laivynui remti turto inventorizavimo“.

⁴ Ten pat, 1.1. p.

⁵ Ten pat, 1.2. p. ir 2.3. p.

⁶ Ten pat, 2.1. p. ir 2.2. p.

Buhalterinės apskaitos duomenimis, dešimt administracijų 2004 metais inventorizavo ir apskaitoje užregistravo iš viso 34 595,4 tūkst. Lt išlikusio buvusios SDAALR turto, o 2007 m. gruodžio 31 d. šio turto likutis buvo 35 075,5 tūkst. Lt (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. Apskričių viršininkų patikėjimo teise valdomo buvusios SDAALR turto pokytis 2004–2007 m., tūkst. Lt

Eil. Nr.	Apskritis viršininko administracija	2004 m. apskaitoje užregistruotas turtas	Turtas 2007-12-31 apskaitos duomenimis (išskyrus valstybinės žemės sklypus po buvusios SDAALR pastatais ir statiniais)	Turto pokytis (-,+), lyginant su 2004 metais	Audito metu užregistruotų valstybinės žemės sklypų po buvusios SDAALR pastatais ir statiniais vertė
1.	Alytaus	3341,0	3712,9	+371,9	11388,4
2.	Kauno	8722,3	8675,4	-46,9	35058,2
3.	Klaipėdos	3012,0	2805,3	-206,7	*
4.	Marijampolės	1774,0	1774,0	0	*
5.	Panevėžio	3348,6	3340,9	-7,7	*
6.	Šiaulių	6130,2	7308,4	+1178,2	*
7.	Telšių	1616,9	1616,9	0	*
8.	Utenos	1044,1	1095,5	+51,4	43,1
9.	Vilniaus	5285,2	4425,1	-860,1	*
10.	Tauragės	321,1	321,1	0	**
	Iš viso	34595,4	35075,5	+ 480,1	46489,7

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Pagrindinės buvusios SDAALR turto pokyčio priežastys:

- Po valstybinių auditorių pastebėjimų administracijų buhalterinės apskaitos registruose buvo užregistruotas ilgalaikis materialusis turtas (Alytaus – pasibaigus teisiniams ginčams 205,5 tūkst. Lt vertės pastatai ir statiniai bei 166,6 tūkst. Lt vertės inžineriniai tinklai, Šiaulių – Nekilnojamojo turto registre įregistruotas nekilnojamas turtas, Utenos – 51,4 tūkst. Lt vertės pastatai ir statiniai). Be to, apskaitoje užregistruoti po buvusios SDAALR turtu esantys valstybinės žemės sklypai Alytaus, Kauno, Utenos administracijose. Kitose administracijose žemės sklypai* po buvusios SDAALR pastatais ir statiniais nesuformuoti ir neužregistruoti arba neužregistruoti apskaitos registruose (žr. ataskaitos 1.3 dalį). Tauragės** administracijos duomenys 2007 m. neaudituoti.
- Administracijos nurašė, perdavė arba pardavė ilgalaikį materialųjį turtą (Klaipėdos – 2005 m. buvo nurašytas netinkamas naudoti turtas, Panevėžio – nurašytas susidėvėjęs ilgalaikis materialusis turtas, Kauno – 40,0 tūkst. Lt vertės perduotas VĮ Valstybės turto fondui ir 6,9 tūkst. Lt vertės nurašytas netinkamas naudoti turtas, Vilniaus – nurašytas, perduotas ir perduotas VĮ Valstybės turto fondui ir muziejui nekilnojamas ir kilnojamas turtas).

Toliau šioje ataskaitoje pateikiami atliktų audito procedūrų rezultatai, įvertinus, ar buvusios SDAALR turto inventorizacija buvo atlikta vadovaujantis teisės aktų nuostatomis, ar teisėtai buvo atliktos šio turto perdavimo, nurašymo, pardavimo procedūros, ar subjektai, valdantys šį turtą pagal panaudą, jį naudoja pagal paskirtį, ar nėra turto išnuomoję ar kitais pagrindais perdavę naudotis tretiesiems asmenims.

BUVUSIOS SDAALR TURTO AUDITO REZULTATŲ APIBENDRINIMAS

1. Teisės aktų pažeidimai valdant, naudojant ir disponuojant buvusios SDAALR turto

1.1. Išlikusio buvusios SDAALR turto inventorizavimas

Pastebėjimas

Inventorizuojant buvusios SDAALR turta, ne visose administracijose buvo laikomasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl buvusios Savanoriškosios draugijos armijai, aviacijai ir laivynui remti turto inventorizavimo“ nuostatų⁷ ir Inventorizacijos taisyklių⁸.

▪ *Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu⁹ apskričių viršininkams buvo pavesta iki 2005 m. sausio 1 d. inventorizuoti išlikusį buvusios SDAALR turta, sudaryti ir patvirtinti šio turto sąrašus.*

Audito metu nustatyta, kad visų audituojamų apskričių viršininkai sudarė komisijas, kurios inventorizavo išlikusį SDAALR turta, bei sudarė ir patvirtino šio turto, esančio apskrities teritorijose, sąrašus.

Tačiau Alytaus, Klaipėdos ir Vilniaus apskrityse esančiuose inventorizacijos aprašuose buvo pateikti ne visi duomenys apie turta, kaip numatyta šio nutarimo 1.1. punkte – nenurodyta nekilnojamųjų daiktų paskirtis, pažymėjimas plane, unikalus numeris, statinių plotas, aukštų skaičius, patalpų plotai ir indeksai, duomenys apie teisinę registraciją, taip pat kitą ilgalaikį turta apibūdinantys duomenys ir pagrindinės charakteristikos.

⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-02-04 nutarimas Nr.125 „Dėl buvusios Savanoriškosios draugijos armijai, aviacijai ir laivynui remti turto inventorizavimo“, 1.1 p.

⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-06-03 nutarimu Nr. 719 patvirtintos Inventorizacijos taisyklės, 4 p. ir 17 p. (2004-07-12 Nr. 876 redakcija).

▪ ***Vadovaujantis Inventorizacijos taisyklių¹⁰ nuostatomis ilgalaikio turto inventorizacija turi būti atliekama kasmet.***

Audito metu stebėtojo teisėmis dalyvaujant buvusios SDAALR turto 2007 metų inventorizacijoje arba auditoriams apžiūrint turtą jo buvimo vietoje nustatyta, kad ne visų administracijų atstovai dalyvavo šio turto ankstesnių metų inventorizacijose, o kai kurios administracijos neturi duomenų apie subjektų, valdančių turtą pagal panaudą, atliktą metinę inventorizaciją:

▶ Nesilaikant Inventorizavimo taisyklių nuostatų Panevėžio ir Telšių administracijų atstovai nedalyvavo 2005 ir 2006 metų turto inventorizacijoje, o Alytaus ir Klaipėdos – turto inventorizacijoje dalyvavo tik nuo 2006 metų.

▶ Ne visi subjektai, valdantys turtą pagal panaudą, buvo pateikę inventorizacijos apyrašus Alytaus, Klaipėdos ir Panevėžio administracijoms.

Atkreiptinas dėmesys, kad visų audituotų administracijų atstovai dalyvavo 2007 metų buvusios SDAALR turto inventorizacijoje.

▪ ***Vadovaujantis Inventorizacijos taisyklių¹¹ nuostatomis, ilgalaikis turtas inventorizuojamas atskirai kiekvienoje jo buvimo vietoje ir pas kiekvieną už turto saugojimą atsakingą asmenį. Radusi į buhalterinę apskaitą neįtraukto turto, taip pat turto, kurio apskaitoje nėra jį apibūdinančių duomenų, inventorizacijos komisija į inventorizavimo aprašą turi įrašyti trūkstamus šio turto duomenis ir techninius rodiklius¹².***

Atliekant buvusios SDAALR turto inventorizacijas, tik Kauno apskrities viršininko administracijoje 2005 m. buvo nustatytas turto perteklius – buvo rastas kateris „Vytis“.

Auditoriams stebėtojo teisėmis 2007 metais dalyvaujant buvusios SDAALR ilgalaikio materialiojo turto apžiūrose, šio turto buvimo vietoje taip pat buvo nustatytas turto perteklius – rasta statinių, kurie nebuvo įtraukti į inventorizavimo aprašus ir įregistruoti administracijų apskaitos registruose bei VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registre, todėl auditoriai negalėjo nustatyti, kam nuosavybės teise jie priklauso (žr. 2 lentelę).

⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-02-04 nutarimas Nr.125 „Dėl buvusios Savanoriškosios draugijos armijai, aviacijai ir laivynui remti turto inventorizavimo“, 1.1 p.

¹⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-06-03 nutarimu Nr. 719 patvirtintos Inventorizacijos taisyklės, 4 p. (2004-07-12 Nr. 876 redakcija).

¹¹ Ten pat, 17 p.

¹² Ten pat, 19 p.

2 lentelė. 2007 m. inventorizacijų metu rastas turto perteklius, kurio nuosavybės teisė nenustatyta

Eil. Nr.	Administracija	Rasto turto pavadinimas	Turto buvimo vieta
1.	Alytaus	Mūrinis statinys	Radžiūnų k., Alytaus r.; administracijos patikėjimo teise valdomas žemės sklypas
2.	Klaipėdos	Sandėlis ir aštuoni nameliai	Dauginčių k., Kretingos r.; administracijos patikėjimo teise valdomas žemės sklypas, statinių naudotojas – Klaipėdos sklandymo klubas
3.	Marijampolės	Pastatai ir statiniai	Kuzų k., Sasnavos sen., Marijampolės aeroklubo pagal panaudą naudojamas žemės sklypas
4.	Panevėžio	Statinys lėktuvui laikyti Vieno aukšto pastatas	Veterinarijos g. 2, Biržai; Biržų aeroklubo pagal panaudą naudojamas žemės sklypas Stetiškių g. 74, Panevėžys; Panevėžio aeroklubo pagal panaudą naudojamas žemės sklypas
5.	Vilniaus	Statiniai (du nameliai, estakada, siena) Du nameliai, pažymėti inventoriniais numeriais Privatūs nameliai	Plytinės g. 27, Vilnius, žemės sklypas, dėl kurio vyksta teisminiai ginčai, sklypo naudotojas – VGTU Paluknio k., Trakų r., Vilniaus aeroklubui pagal panaudą perduotas žemės sklypas Ten pat, administracijos Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros departamento pripažinti savavališkos statybos statiniais

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Atkreiptinas dėmesys, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu¹³, tais atvejais, kai nėra nekilnojamųjų daiktų kadastro duomenų, administracijos turėjo kreiptis į VĮ Registrų centrą, kad būtų nustatyti nekilnojamųjų daiktų kadastro duomenys.

▪ ***Inventorizavimo taisyklėse¹⁴ nurodoma, kad turtas, kuris per inventorizaciją yra už įmonės ribų (išvykstantys į reisą laivai, automobiliai, išsiųstinos remontuoti mašinos, įrengimai ir kita), inventorizuojamas iki jo laikino perkėlimo iš įmonės momento.***

Inventorizacijos metu apžiūrėjus visą nekilnojamąjį turtą ir kai kuriuos kitus turto vienetų, nustatyta, kad ne visas administracijų patikėjimo teise valdomas buvusios SDAALR turtas faktiškai yra jo buvimo vietoje. Apžiūros metu auditoriams nebuvo pateikti dokumentai apie faktišką turto buvimo vietą Panevėžio (Panevėžio aeroklube nerasta dviejų sklandytuvų – *Jantar Standart LY GKX* ir *LAK 12 LY GKY*); Šiaulių (Šiaulių aeroklube nerasta sklandytuvo „Strazdas“, Šiaulių technikos mokykloje nerasta benzino kolonėlės OKA, veržlių atsuktuvo, frezavimo staklių); Telšių (Lietuvos aeroklube nerasta dviejų sklandytuvų *Jantar Standart*); Utenos (Utenos apskrities aeroklube nerasta vytelių drožimo staklių, o automobilis „Nisa“ rastas išardytas privataus juridinio

¹³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-02-04 nutarimas Nr.125 „Dėl buvusios Savanoriškosios draugijos armijai, aviacijai ir laivynui remti turto inventorizavimo“, 1.1 p.

¹⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-06-03 nutarimu Nr. 719 patvirtintos Inventorizacijos taisyklės, 24 p. (2004-07-12 Nr. 876 redakcija).

asmens teritorijoje) ir Vilniaus administracijose (Vilniaus aeroklube nerasta sklandytuvo LAK-12 ir priekabos).

Audito rekomendacijų dėl buvusios SDAALR turto inventorizavimo įgyvendinimas

Visų administracijų atstovai dalyvavo 2007 metų buvusios SDAALR turto inventorizacijose.

Alytaus administracija ilgalaikio turto apskaitos kortelėse 2007 m. gruodžio 31 d. nurodė ilgalaikį turtą identifikuojančius duomenis, sudarė rekomendacijų įgyvendinimo planą ir paskyrė atsakingus asmenis nustatytiems neatitikimams šalinti.

Vilniaus administracija yra įpareigojusi nugriauti savavališkai pastatytus privačius namelius, esančius Paluknio k., Trakų r. Vilniaus aeroklubo naudojamame žemės sklype, ir statinius, esančius Vilniuje, Plytinės g. 27; sklandytuvą LAK-12 ir priekaba gražinti Vilniaus aeroklubui.

Marijampolės administracija informavo, kad Marijampolės aeroklubas įregistravo Nekilnojamojo turto registre Kuzų k., Sasnavos sen. esančius pastatą ir statinius.

Panevėžio administracija informavo, kad Panevėžio ir Biržų aeroklubams nurodė pateikti statinio ir pastato dokumentus ir audito metu pateikė dokumentus, įrodančius, kad inventorizacijos metu nerasti sklandytuvai yra perduoti kitiems juridiniams asmenims defektams šalinti.

Telšių administracija pateikė dokumentus apie laikiną sklandytuvų buvimo vietą.

1.2. Išlikusio buvusios SDAALR turto teisinės registracijos teisėtumas, pagrįstumas ir apskaita

Pastebėjimai

Administracijos, kaip buvusios SDAALR turto patikėtinės, nesirūpino šio išlikusio turto registracija – patikėjimo teise valdomi orlaiviai Civilinių orlaivių registre buvo įregistruoti ne Lietuvos Respublikos, bet Lietuvos aeroklubo nuosavybės teise, o patikėjimo teise valdomi laivai nebuvo įregistruoti Vidaus vandenų laivų registre.

Audito metu nustatyta, kad ne visas patikėjimo teise valdomas buvusios SDAALR turtas buvo užregistruotas administracijų apskaitos registruose ir Nekilnojamojo turto registre.

▪ *Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu¹⁵ apskričių viršininkams buvo pavesta išnagrinėti buvusios SDAALR nekilnojamojo turto teisinės registracijos teisėtumą ir pagrįstumą.*

Siekdami išsiaiškinti, ar buvusios SDAALR turtas – orlaiviai ir laivai yra teisiškai įregistruoti, išnagrinėjome Lietuvos Respublikos civilinių orlaivių ir Lietuvos Respublikos vidaus vandenų laivų registrų informaciją ir nustatėme, kad:

▶ Alytaus, Kauno, Marijampolės, Klaipėdos, Utenos, Panevėžio, Šiaulių, Telšių ir Vilniaus administracijos, patikėjimo teise valdančios Lietuvos Respublikos orlaivius, neturėjo duomenų apie orlaivių registraciją, o Lietuvos Respublikos civilinių orlaivių registre minėtų apskričių patikėjimo teise valdomų orlaivių savininku buvo užregistruotas Lietuvos aeroklubs. Lietuvos Respublikos civilinių orlaivių registre duomenys apie civilinių orlaivių savininką buvo neteisingi, nes, vadovaujantis minėtu nutarimu¹⁶, savininku turėtų būti nurodyta Lietuvos Respublika, patikėtiniais – apskričių viršininkai, o ne Lietuvos aeroklubs;

▶ Kauno administracija, patikėjimo teise valdanti penkis turto vienetus, kurie priskiriami laivams ir yra įtraukti į apskaitą, nesivadovavo Lietuvos Respublikos vidaus vandenų laivų registravimo taisyklėmis¹⁷, nes neįregistravo jų Lietuvos Respublikos vidaus vandenų laivų registre. Pažymėtina, kad kateris „Vytis“, kuris Kauno administracijai buvo perduotas Klaipėdos administracijos, šiame registre yra registruotas VšĮ „Kauno motorlaiviai“ vardu;

▶ Kauno administracija Lietuvos Respublikos civilinių orlaivių registre nebuvo įregistravusi Kauno aeroklube inventorizacijos metu rastų ir inventorizacijos apraše nurodytų

¹⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-02-04 nutarimas Nr.125 „Dėl buvusios Savanoriškosios draugijos armijai, aviacijai ir laivynui remti turto inventorizavimo“, 1.2 p.

¹⁶ Ten pat, 2.1 p. ir 2.2 p.

¹⁷ Iki 2006-01-30 – Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2001-11-13 įsakymu Nr. 403 „Dėl Lietuvos Respublikos vidaus vandenų laivų registravimo taisyklių patvirtinimo“ patvirtintų Lietuvos Respublikos vidaus vandenų laivų registravimo taisyklių 2 ir 3 p., nuo 2006-01-31 – 2006-01-18 įsakymu Nr. 3-13 patvirtintų Lietuvos Respublikos vidaus vandenų transporto priemonių registravimo taisyklių 3 p.

lėktuvų JAK-52 Nr. 833209 ir JAK-52 Nr. 83321. Pažymėtina, kad šie lėktuvai apskrities apskaitoje buvo užregistruoti.

Administracijos, išnagrinėjusios SDAALR nekilnojamojo turto teisinės registracijos teisėtumą ir pagrįstumą, nustatė nuosavybės teisių pažeidimo faktus ir teisės aktų nustatyta tvarka ėmėsi priemonių ginti valstybės nuosavybės teises į SDAALR turtą: Alytaus administracija ėmėsi priemonių dėl Alytaus aeroklubo pastatų ir statinių – šiuo metu dėl jų teisinės registracijos teisėtumo vyksta teisminiai ginčai; teismui panaikinus Utenos rajono technikos sporto klubo nuosavybės teisių registraciją į pastatus Utenoje, Palangos g. 8A ir Kauno g. 14A, Utenos administracija atliko šio turto teisinę registraciją Lietuvos Respublikos vardu.

▪ ***Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu¹⁸ apskričių viršininkai, kaip buvusios SDAALR turto valdytojai, yra įpareigoti įtraukti šį turtą į apskaitą. Nekilnojamieji daiktai į apskaitą įtraukiami juos įregistravus Nekilnojamojo turto registre.***

Audito metu nustatyta, kad ne visas valdomas buvusios SDAALR turtas buvo užregistruotas administracijų apskaitos registruose ir Nekilnojamojo turto registre.

Atkreiptinas dėmesys, kad kai kurios administracijos negalėjo apskaitos registruose užregistruoti nekilnojamojo turto, dėl kurio vyko teisminiai ginčai: Alytaus administracija neištraukė į apskaitą turto – Alytaus aeroklubo pastatų ir statinių, dėl kurių teisinės registracijos teisėtumo šiuo metu vyksta teisminiai ginčai; Utenos administracija apskaitos registruose nebuvo įregistravusi pastatų ir kiemo statinių, esančių Utenoje, Palangos g. 8A ir Kauno g. 14A, dėl kurių taip pat vyko teisminiai ginčai.

Audito metu nustatyta, kad nebuvo laikomasi minėto nutarimo¹⁹ nuostatų, nes apskaitoje neužregistruotas buvusios SDAALR turtas, ir nesivadovauta Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklėmis²⁰, nes apskaitoje nebuvo užregistruota po šiuo turtu esanti valstybinė žemė:

▶ Alytaus administracijoje – 11 555, 0 tūkst. Lt vertės ilgalaikis materialusis turtas (keturi 11 388,4 tūkst. Lt vertės valstybinės žemės sklypai, esantys po buvusios SDAALR turtu, ir 166, 6 tūkst. Lt vertės fekalinės kanalizacijos tinklai Alytuje, Santaikos g. 30, ir žemės sklypas Alytuje, Miškininkų g. 3);

▶ Kauno administracijoje – VĮ Registrų centro Kauno filiale įregistruotas patikėjimo teise valdomas ir panaudos pagrindais Kauno miesto savivaldybei perduotas 189,3385 ha (bendrasis sklypo plotas – 191,9643 ha) 35 058,2 tūkst. Lt vertės valstybinės žemės sklypas Kaune, Veiverių g. 132);

¹⁸ Ten pat, 2.3 p.

¹⁹ Ten pat, 2.3 p.

²⁰ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklės⁴⁴, 18 p., 19.2 p. ir 21.1 p.

- ▶ Panevėžio administracijoje – 85,0 tūkst. Lt vertės valstybės turtas (du ūkiniai pastatai ir kiemo statiniai, esantys Paketurių k., Kupiškio r., kiti statiniai ir aštuoni kuro rezervuarai Panevėžyje, Stetiškių g. 74, kiti statiniai ir kiemo statiniai Biržuose, Veterinarijos g. 2); be to, administracija patikėjimo teise valdo Nekilnojamojo turto registre neregistruotus inžinerinius statinius – pakilimo takus, esančius Butėnų k. ir Paketurių k., Kupiškio r., tačiau po jais esanti žemė (Paketurių k. – dalis žemės) priklauso privatiems asmenims – gražinta nuosavybė;
- ▶ Šiaulių administracijoje – neapskaitytos ir pažeidžiant Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymą²¹ Nekilnojamojo turto registre neužregistruotos praktinio važiavimo aikštelės Šiauliuose, Dubijos g. 79, ir Durpyno gyvenvietėje, Radviliškio r., Šeduvos, Akmenės civilinių aerodromų žemės sklypai ir kiti žemės sklypai, kuriuose yra buvusios SDAALR nekilnojamas turtas;
- ▶ Utenos administracijoje – patikėjimo teise valdomi 43,1 tūkst. Lt vertės žemės sklypai po buvusios SDAALR pastatais ir statiniais Utenoje, Kauno g. 14A ir Palangos g. 8A.

Audito rekomendacijų įgyvendinimas dėl buvusios SDAALR turto teisinės registracijos teisėtumo, pagrįstumo ir apskaitos

Administracijos ėmėsi priemonių dėl patikėjimo teise valdomų orlaivių ir laivų – šį turtą įregistravo atitinkamuose registruose Lietuvos valstybės nuosavybės teise. Kauno ir Alytaus administracijos parengė ir suderino su Lietuvos aeroklubu ir Civilinės aviacijos administracija dokumentus dėl orlaivių perregistravimo.

Alytaus administracija apskaitoje užregistravo 11 555,0 tūkst. Lt vertės ilgalaikį materialųjį turtą (valstybinę žemę ir inžinerinius tinklus), sudarė rekomendacijų įgyvendinimo planą ir paskyrė atsakingus asmenis nustatytiems neatitikimams šalinti.

Kauno administracija apskaitoje užregistravo 35 058,2 tūkst. Lt vertės turtą (valstybinės žemės sklypą po buvusios SDAALR turtu) ir informavo, kad du lėktuvai nepripažinti tinkamais skraidyti, todėl neregistruojami, sudaryta komisija sprendžia klausimą dėl trijų laivų ir katerio „Vytis“ tinkamumo naudoti.

Marijampolės administracija informavo, kad vienas orlaivis neregistruojamas, nes techniškai netvarkingas ir neturi pažymėjimo, patvirtinančio, kad yra tinkamas skraidyti.

Panevėžio administracija informavo, kad 85,0 tūkst. Lt vertės turtas įtrauktas į apskaitą, tačiau pakilimo takai nenaudojami, irstantys, todėl juos netikslinga registruoti Nekilnojamojo turto registre.

Šiaulių administracija nurodė terminus, iki kada minėtas turtas bus užregistruotas Nekilnojamojo turto registre ir įtrauktas į apskaitą.

Utenos administracija apskaitoje užregistravo 43,1 tūkst. Lt vertės valstybinės žemės sklypus ir, pasibaigus teisiniams ginčams bei atlikus teisinę registraciją – 51,3 tūkst. Lt vertės pastatus ir statinius.

²¹ Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymas, 1996-09-24 Nr. I-1539 (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais), 9 str., 11 str.

1.3. Išlikusio buvusios SDAALR turto valdymas, naudojimas ir disponavimas juo

Pastebėjimai

Atliekant buvusios SDAALR turto nurašymo, perdavimo ar pardavimo operacijas Vilniaus ir Klaipėdos administracijos pažeidė teisės aktų reikalavimus.

Administracijose dalis nekilnojamojo turto panaudos sutarčių su subjektais, naudojančiais buvusios SDAALR turta, nebuvo sudaryta arba jas sudarant nebuvo pasirašyti šio turto priėmimo–perdavimo aktai, dalis panaudos sutarčių nebuvo registruota Nekilnojamojo turto registre.

Administracijose su subjektais, valdančiais buvusios SDAALR turta pagal panauda, nebuvo pasirašytos dalies žemės sklypų, kuriuose šis turtas yra, panaudos sutartys arba jos buvo neregistruotos Nekilnojamojo turto registre. Dalis žemės sklypų po buvusios SDAALR pastatais ir statiniais nesuformuoti.

Administracijų atsakingi darbuotojai nepakankamai kontroliuoja, kaip panaudos gavėjai laikosi buvusios SDAALR turto panaudos sutarčių sąlygų ir ne visais atvejais imasi priemonių teisės aktų pažeidimams pašalinti – kai kurie subjektai, valdantys buvusios SDAALR turta pagal panauda, jį naudoja ne pagal paskirtį.

▪ *Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu²², buvusios SDAALR turtas gali būti perduotas, įkeistas, parduotas ar juo laiduojama tik leidus Lietuvos Respublikos Vyriausybei. Pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti valstybės ir savivaldybių turto nurašymo, išardymo ir likvidavimo tvarkoje²³ nurodyta, kad sprendimus dėl valstybės nekilnojamojo turto daiktų priima Lietuvos Respublikos Vyriausybė.*

Audito metu nustatyta, kad atliekant turto nurašymo, perdavimo ar pardavimo operacijas, Vilniaus ir Klaipėdos administracijos pažeidė teisės aktų reikalavimus.

- Vilniaus administracija, pažeisdama teisės aktų reikalavimus, 2005 ir 2006 metais nurašė ir likvidavo, viešuosiuose aukcionuose pardavė 422,8 tūkst. Lt įsigijimo vertės (0 Lt likutinės vertės) buvusios SDAALR turta:

- ▶ 2006 m. sausio 25 d. vykusiame viešajame prekių aukcione, neturėdama Lietuvos Respublikos Vyriausybės leidimo, administracija fiziniam asmeniui pardavė sklandytuvą (įsigijimo vertė 58,0 tūkst. Lt). Pažymėtina, kad lėktuvai ir sklandytuvai priskiriami orlaiviams,

²² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995-06-16 nutarimas Nr. 855 (su vėlesniais pakeitimais), 3 p.

²³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-10-19 nutarimu Nr. 1250 patvirtinta Pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti valstybės ir savivaldybių turto nurašymo, išardymo ir likvidavimo tvarka (2003-07-15 nutarimo Nr. 922 redakcija), 11.1. p.

kuriems nustatyta privaloma teisinė registracija ir kurie pagal Civilinį kodeksą²⁴ yra nekilnojamasis turtas.

- ▶ Administracija 2006 m. sausio 25 d. ir 2006 m. vasario 3 d. vykusiuose viešuosiuose prekių aukcionuose, neturėdama Lietuvos Respublikos Vyriausybės leidimo, fiziniams ir juridiniams asmenims pardavė kilnojamąjį ilgalaikį turtą už 117,9 tūkst. Lt.

- ▶ Apskrities viršininkas sprendimu²⁵, neturėdamas atitinkamo Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimo, nusprendė nurašyti ir likviduoti pripažintus netinkamais (negalimais) naudoti 182,4 tūkst. Lt vertės lėktuvus ir 64,5 tūkst. Lt vertės sklandytuvus. Remiantis minėtu sprendimu apskrities viršininko sudaryta komisija²⁶ šiuos orlaivius nurašė ir likvidavo.

- Klaipėdos administracija, pažeisdama teisės aktų reikalavimus, nurašė keturis 96,9 tūkst. Lt įsigijimo vertės sklandytuvus.

- ▶ Apskrities viršininkas įsakymu²⁷, neturėdamas atitinkamo Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimo, nusprendė nurašyti pripažintus netinkamais naudoti 4 sklandytuvus (įsigijimo vertė 96,9 tūkst. Lt), juos išardyti ir liekamąsias medžiagas parduoti kaip metalo laužą. Apskrities viršininko sudaryta komisija²⁸ šiuos orlaivius nurašė, išardė ir liekamąsias medžiagas kaip metalo laužą pardavė.

▪ ***Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu²⁹, apskričių viršininkams buvo pavesta tvirtinti buvusios SDAALR turto perdavimo aktus ir sudaryti buvusios SDAALR turto panaudos sutartis su perimančiomis šį turtą institucijomis (pagal šio nutarimo 4 priedą). Vadovaujantis Civiliniu kodeksu³⁰, viešajame registre turi būti registruojami sandoriai, kuriais keičiamas registruojamo daikto teisinis statusas ar iš esmės keičiamos jo valdymo, naudojimo ir disponavimo juo galimybės.***

Audito metu nustatyta, kad administracijose dalis turto panaudos sutarčių su subjektais, naudojančiais buvusios SDAALR turtą, nebuvo sudaryta arba jas sudarant nebuvo pasirašyti šio turto priėmimo–perdavimo aktai, dalis panaudos sutarčių nebuvo registruota Nekilnojamojo turto registre:

- ▶ Alytaus administracija valstybės turto panaudos sutartį³¹ pasirašė su Lietuvos aeroklubu, tačiau nepasirašė turto perdavimo ir priėmimo akto. Be to, auditoriai nustatė, kad faktiškai šį turtą naudoja Alytaus aeroklubas.

²⁴ Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas, 2000-07-18 Nr. VIII-1864, 1.98 str.

²⁵ Vilniaus apskrities viršininko 2005 m. gruodžio 22 d. įsakymas Nr. 2.3.-12079.

²⁶ 2006 m. vasario 23 d. aktas Nr. (51)-7.2-4.

²⁷ Klaipėdos apskrities viršininko 2005-05-05 įsakymas Nr.13.6-1713.

²⁸ 2005-09-30 aktais Nr. LA-45, LA-46, LA-47, LA-48.

²⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas, 1995-06-16 Nr. 855 (su vėlesniais pakeitimais), 2.1 p

³⁰ Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas, 4.254 str. 1 d. 1 p.

³¹ 2003 m. gegužės 26 d. panaudos sutartis Nr. 25/24.

► Kauno administracijos nekilnojamojo turto panaudos sutartys, sudarytos su Lietuvos aeroklubu ir Lietuvos techninio sporto draugija, neužregistruotos VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registre. Šis turtas yra naudojamas Kauno aeroklubu, Kauno apskrities aviacijos sporto klubo, Kauno parašiutininkų klubo, Kauno sportinio šaudymo klubo, VšĮ „Kauno motorlaiviai“ ir Prienų techninio sporto klubo.

► Klaipėdos administracijoje nekilnojamojo turto panauda Lietuvos aeroklubui ir dalies nekilnojamojo turto (Birutės g. 5 ir Liepų g. 73A Klaipėdoje, Tiekėjų g. 34 ir Stoties g. 13 Kretingoje, Uosto g. 9 Šilutėje) panauda Lietuvos techninio sporto draugijai neužregistruota Nekilnojamojo turto registre.

► Telšių administracija nesudarė buvusios SDAALR turto (Mažeikių rajono sportinio-techninio klubo) panaudos sutarties su Lietuvos techninio sporto draugija. Auditoriams nebuvo pateiktos turto (Gamyklos g. 28, Mažeikiai), kuriuo naudojasi Mažeikių sportinis-techninis klubas, ir turto (Šerkšnėnų k., Mažeikių r.), kuriuo naudojasi Mažeikių aviacijos sporto klubas, panaudos sutartys. Be to, Nekilnojamojo turto registre neįregistruota nekilnojamojo turto panauda pagal sutartį³² su Lietuvos aeroklubu.

► Šiaulių administracijos sudarytos panaudos sutartys su Lietuvos aeroklubu neįregistruotos Nekilnojamojo turto registre.

► Vilniaus administracija Nekilnojamojo turto registre neužregistravo dalies perduoto panaudos gavėjams buvusios SDAALR turto panaudos sutarčių su Lietuvos techninio sporto draugija³³, Vilniaus aeroklubu³⁴ ir Lietuvos aeroklubu³⁵.

▪ *Vadovaujantis Žemės įstatymu³⁶, asmenims, kuriems valstybės turtas (statiniai ar įrenginiai) perduotas laikinai neatlygintinai naudotis, gali būti perduodami laikinai neatlygintinai naudotis valstybinės žemės sklypai, reikalingi šiems statiniams ar įrenginiams eksploatuoti.*

Audito metu nustatyta, kad dauguma administracijų sudariusių panaudos sutartis su buvusios SDAALR turto (pastatų, statinių) naudotojais, nėra sudariusios žemės, kurioje šis turtas yra, panaudos sutarčių arba sudarytos sutartys neužregistruotos Nekilnojamojo turto registre. Taip pat nustatyta atvejų, kai po buvusios SDAALR pastatais ir statiniais nėra suformuoti žemės sklypai.

► Alytaus administracijoje keturi žemės sklypai, kuriuose yra patikėjimo teise valdomi iš buvusios SDAALR perimti pastatai ir statiniai, esantys Santaikos g. 30 Alytuje, yra suformuoti ir įregistruoti Nekilnojamojo turto registre 2007 m. sausio–vasario mėn., tačiau panaudos sutartis su

³² 1996 m. balandžio 22 d. turto panaudos sutartis.

³³ 1996 m. balandžio 22 d. nekilnojamojo turto panaudos sutartis.

³⁴ 1996 m. spalio 17 d. panaudos sutartis.

³⁵ 1996 m. gegužės 22 d. panaudos sutartis.

žemės sklypų naudotoju nebuvo sudaryta; žemės sklypai, esantys Radžiūnų k., Alytaus r. ir Miškų g. 20 Varėnoje, nėra suformuoti ir neįregistruoti Nekilnojamojo turto registre.

- ▶ Kauno administracijoje su nekilnojamąjį turtą panaudos pagrindais valdančiais subjektais žemės sklypų panaudos sutartys nesudarytos. Žemės sklypai, kuriuose yra apskrities patikėjimo teise valdomi iš buvusios SDAALR perimti pastatai ir statiniai, nėra suformuoti ir neįregistruoti Nekilnojamojo turto registre.

- ▶ Klaipėdos administracija su buvusios SDAALR nekilnojamąjį turtą panaudos pagrindais valdančia Lietuvos techninio sporto draugija ir Lietuvos aeroklubu nesudarė žemės, kurioje yra šis turtas, panaudos sutarčių su žemės sklypų naudotojais.

- ▶ Marijampolės administracijoje ne su visais žemės sklypų, kuriuose yra buvusios SDAALR pastatai ir statiniai, naudotojais sudarytos panaudos sutartys.

- ▶ Panevėžio administracija su Lietuvos techninio sporto draugija nėra sudariusi žemės, kurioje yra buvusios SDAALR turtas, panaudos sutarčių. Be to, ne visos Lietuvos, Panevėžio ir Biržų aeroklubų bei Lietuvos techninio sporto draugijos naudojamos žemės ir nekilnojamųjų daiktų panaudos sutartys yra įregistruotos Nekilnojamojo turto registre.

- ▶ Šiaulių administracija su nekilnojamąjį turtą panaudos pagrindais valdančiais subjektais nebuvo sudariusi žemės sklypų, kuriuose šis turtas yra, panaudos sutarčių (su Šiaulių aeroklubu – dėl Šeduvos civilinio aerodromo žemės sklypo, su Akmenės aeroklubu – dėl Akmenės civilinio aerodromo žemės sklypo, su Lietuvos techninio sporto draugija – dėl žemės sklypų, esančių J. Basanavičiaus g. 9 Kuršėnuose, S. Neries g. 19A Kelmėje, K. Donelaičio g. 70 Šiauliuose, su Lietuvos techninio sporto draugija – dėl žemės sklypo, esančio Jodelės g. 2G Naujojoje Akmenėje, su Radviliškio technikos sporto klubu – dėl žemės sklypo, esančio Gedimino g. 6A ir Geležinkelio g. Radviliškyje, su UAB „Salduvės viešbutis“ – dėl žemės sklypo Išradėjų g. 4A Šiauliuose, su Šiaulių miesto automobilių sporto klubu „Slikas“ – dėl praktinio važiavimo aikštelės žemės sklypo, su Radviliškio technikos sporto klubu – dėl praktinio važiavimo aikštelės žemės sklypo).

- ▶ Telšių administracija nesudarė žemės sklypo, kuriame yra buvusios SDAALR pastatai ir statiniai ir kurie pagal panaudos sutartį perduoti neatlygintinai naudotis Lietuvos techninio sporto draugijai (Gamyklos g. 28, Mažeikiai), panaudos sutarties su žemės sklypo naudotoju; žemės sklypas, kuriame yra buvusios SDAALR pastatai ir statiniai ir kuriuo naudojasi Lietuvos aeroklubas, esantis Dimaičių k., Telšių r., nėra suformuotas ir įregistruotas Nekilnojamojo turto registre, panaudos sutartis su žemės sklypo naudotoju Lietuvos aeroklubu nėra sudaryta.

³⁶ Lietuvos Respublikos žemės įstatymas, 1994-04-26 Nr. I-446 (suvėlesniais pakeitimais ir papildymais) 8 str.

► Utenos administracija su valstybinės žemės naudotojais Zarasų aeroklubu, Utenos techninio sporto klubu ir UAB „Anykščių techninio sporto klubas“, naudojančiais žemės sklypus, esančius Dimitriškių k., Zarasų r., Vasario 16-osios g. 20 Ignalinoje ir Tiltu g. 1 Anykščiuose, nebuvo sudariusi sutarčių dėl valstybinės žemės naudojimo. Be to, nustatyta, kad yra ardomas Anykščių techninio sporto klubo naudojamas autodromas, o esanti po juo žemė pagal 1999 m. gruodžio 3 d. valstybinės žemės panaudos sutartį Nr. 3A/99-244 yra perduota naudotis Anykščių rajono policijos komisariatui. Administracija šiam autodromui nėra suformavusi žemės sklypo.

► Žemės sklypai, kuriuose yra Vilniaus administracijos patikėjimo teise valdomi SDAALR pastatai ir statiniai Vilniuje, Rasų g. 50B ir Liepkalnio g. 126A, yra suformuoti ir įregistruoti Nekilnojamojo turto registre, tačiau su žemės sklypų naudotojais nebuvo sudarytos žemės panaudos sutartys (pagal panaudos sutartis pastatai ir statiniai Vilniuje, Rasų g. 50B, yra perduoti naudotis Lietuvos aeroklubui, o statiniai Vilniuje, Liepkalnio g. 126A, yra perduoti VGTU); Vilniaus aeroklubo naudojamo žemės sklypo³⁷, esančio Paluknio k., Trakų r., ne visos ribos buvo pažymėtos riboženkliais.

▪ ***Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu³⁸, apskričių viršininkams yra pavesta kontroliuoti, kaip laikomasi buvusios SDAALR turto panaudos sutarčių, sudarytų su institucijomis pagal šio nutarimo 4 ir 5 priedus, o vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo³⁹ 3 p., apskričių viršininkai, nustatę valstybės nuosavybės teisės pažeidimų faktus, yra įgaliojami ginti pažeistus valstybės interesus.***

Audito metu nustatyta, kad administracijų atsakingi darbuotojai nepakankamai kontroliuoja, kaip panaudos gavėjai laikosi buvusios SDAALR turto panaudos sutarčių sąlygų ir ne visais atvejais imasi priemonių teisės aktų pažeidimams pašalinti.

Administracijos audito metu buvo informuotos, kad dalis subjektų, valdančių buvusios SDAALR turta pagal panaudą, jį naudoja ne pagal paskirtį:

► ***Panevėžio administracija***

○ Panaudos gavėjai – Lietuvos aeroklubas, Panevėžio aeroklubas ir Lietuvos techninio sporto draugija panaudos sutarčių nesilaiko, turtas iš esmės naudojamas ne pagal paskirtį. Iš esmės pagal paskirtį naudojamas tik Biržų aeroklubui perduotas naudoti turtas.

○ Panevėžio aeroklubas dalį turto išnuomojęs B. Zaronskio įmonei „Zimbravos transportas“, L. Jocio įmonei ir V. Suveizdžio įmonei.

³⁷ 2007 m. balandžio 16 d. valstybinės žemės panaudos sutartis Nr. 248.

³⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995-06-16 nutarimas Nr. 855 „Dėl buvusios SDAALR turto tolesnio naudojimo“ (su vėlesniais pakeitimais), 3 p.

³⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-02-04 nutarimas Nr. 125 „Dėl buvusios savanoriškosios draugijos armijai, aviacijai ir laivynui remti turto inventorizavimo“, 3 p.

- Biržų rajono technikos sporto klubas jokios veiklos nevykdo, dalyje patalpų įsikūrusi UAB „Sanila“, likusi turto dalis nenaudojama.
- UAB „Kupiškio techninis sporto klubas“ dalį patalpų nuomoja R. Raicevičiaus įmonei „Gintautė“ ir UAB motociklų sporto klubui „Vingis“.
- Buvusios Šiaulių technikos mokyklos patalpose Pasvalyje jokia veikla nevykdoma, dalis turto išnuomota J. Bulkausko individualiajai įmonei „Elisiejus“, kuri šias patalpas išnuomojusi UAB „Kaišiadorių paukštyno mažmena“, kita dalis išnuomota UAB „Pas Ažuolą“.

▶ **Šiaulių administracija**

- Panaudos gavėjas Lietuvos techninio sporto draugija turto panaudos sutarčių nesilaiko, turtas iš esmės naudojamas ne pagal paskirtį arba iš viso nenaudojamas. Iš esmės pagal paskirtį naudojamas tik Akmenės aeroklubui, Šiaulių aeroklubui, Šiaulių parašiutininkų klubui perduotas naudoti turtas.
- Akmenės technikos sporto klubas jokios veiklos nevykdo, turtas nenaudojamas.
- Kelmės technikos sporto klubas jokios veiklos nevykdo, garažai nenaudojami, technikos sporto klubo patalpose įsikūrusi privati vairavimo mokykla.
- Radviliškio technikos sporto klubas jokios veiklos šiuo metu nevykdo, dalis garažų išnuomota privatiems asmenims, ateityje klubas planuoja užsiimti motorolerių sportu.
- Automobilių sporto klubas „Slikas“ (vietoj bankrutavusio Šiaulių technikos sporto klubo) šiuo metu turto nenaudoja, nes vyksta teisminiai ginčai dėl A. Meškausko įmonės išskeldinimo iš klubui priklausančių pastatų ir statinių.
- VĮ Šiaulių technikos mokykla veiklos nevykdo, iškelta bankroto byla, valstybės turta mokykla yra išnuomojusi daugeliui privačių pelno siekiančių įmonių.
- UAB „Salduvės viešbutis“ vykdo viešbučio paslaugų teikimo ir visuomeninio maitinimo paslaugas. Viešbutyje sudarytos sąlygos sportuoti moksleivių kūrybos centro „Salduvė“ nariams.

▶ **Telšių administracija**

- Administracija nesudarė turto, esančio Gamyklos g. 28 Mažeikiuose, panaudos sutarties su Lietuvos techninio sporto draugija, todėl auditoriai negalėjo vertinti, ar šis turtas yra naudojamas pagal panaudos sutarties sąlygas. Tačiau nustatyta, kad minėtame pastate vykdoma veikla – žaliuzių, roletų gamyba ir projektavimas, baldų projektavimas (UAB „Medžlinkė“), įsikūrusi vairavimo mokykla „Romziga“, parduotuvė „Sava sodyba“, krovinių ir lengvųjų automobilių dalių parduotuvė „Arūšta“. Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Lietuvos Respublikos įstatymu „Dėl buvusios Savanoriškosios draugijos armijai, aviacijai ir laivynui remti turto tolesnio naudojimo“ nustatytą SDAALR turto naudojimo paskirtį, šis turtas buvo perduotas tik Lietuvos techninio sporto draugijos veiklai vykdyti.

○ Pagal VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registro duomenis, Mažeikių techninio sporto klubas šiame registre įregistravo 2004 m. spalio 8 d. sudarytą nuomos sutartį Nr. 5 su UAB „Gonitus“ dėl dalies (389,84 kv. m. ploto) patalpų, esančių Gamyklos g. 28 Mažeikiuose, nuomos iki 2011 m. sausio 3 d., o UAB „Gonitus“ 2004 m. spalio 15 d. sudarė subnuomos sutartį su UAB „Splitmus“ dėl minėtų patalpų (389,84 kv. m. ploto) subnuomos iki 2011 m. sausio 3 d. Šios sutartys buvo sudarytos nesant Lietuvos Respublikos Vyriausybės leidimo, nesivadovaujant Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu⁴⁰, pagal kurį SDAALR turtas gali būti perduotas, įkeistas, parduotas ar juo laiduojama tik leidus Lietuvos Respublikos Vyriausybei. Administracija auditoriams nepateikė minėtų turto nuomos sutarčių.

▪ **Utenos administracija**

○ Pažeidžiant Lietuvos Respublikos įstatyme „Dėl buvusios Savanoriškosios draugijos armijai, aviacijai ir laivynui remti turto tolesnio naudojimo“ nustatytą SDAALR turto naudojimo paskirtį, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimą⁴¹ ir su UAB „Anykščių techninio sporto klubas“ ir Utenos rajono technikos sporto klubu sudarytų panaudos sutarčių nuostatas:

▪ UAB „Anykščių techninio sporto klubas“ be Lietuvos Respublikos Vyriausybės leidimo 2003 m. birželio 30 d. negyvenamųjų patalpų nuomos sutartimi išnuomojo privačiam juridiniam asmeniui negyvenamąsias patalpas, esančias Tilto g. 1 Anykščiuose, atsarginėms detalėms pardavinėti. Taip pat, neatsižvelgiant į minėtų teisės aktų reikalavimus, nuo 2005 m. balandžio 1 d. šios negyvenamosios patalpos buvo nuomojamos administracijos pagal 2005 m. kovo 17 d. sutartį Nr. 34-20a.

▪ Utenos rajono technikos sporto klubas be Lietuvos Respublikos Vyriausybės leidimo 2001 m. rugsėjo 10 d. pagal negyvenamųjų patalpų nuomos sutartį išnuomojo negyvenamuosius pastatus ir patalpas, esančias Vasario 16-osios g. 20 Ignalinoje, viešajai įstaigai, kuri šiose patalpose įrengė kavinę.

▪ Utenos rajono technikos sporto klubas jam perduotus pagal panaudos sutartį, sudarytą su Lietuvos techninio sporto draugija, neatlygintinai valdyti ir naudoti negyvenamuosius pastatus, esančius Utenoje, Palangos g. 8A ir Kauno g. 14A, neturėdamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės leidimo pagal 2006 m. vasario 1 d. panaudos sutartį perdavė viešajai įstaigai.

▪ **Kauno administracija**

○ Prienų rajono techninio sporto klubas sudarė 2005 metų nuomos sutartis, nors buvo tik turto naudotojas, tačiau, tai nustačiusi, administracija negynė valstybės nuosavybės teisių į turtą. Administracija, neturėdama Lietuvos Respublikos Vyriausybės leidimo, 2006 ir 2007 metais sudarė

⁴⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995-06-16 nutarimas Nr. 855 „Dėl buvusios Savanoriškosios draugijos armijai, aviacijai ir laivynui remti turto tolesnio naudojimo“ (1995-12-28 nutarimo Nr. 1629 redakcija), 3 p.

⁴¹ Ten pat.

buvusios SDAALR turto nuomos sutartis, nors Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime⁴² nurodyta, kad turtas gali būti perduotas, įkeistas, parduotas ar juo laiduojama tik leidus Lietuvos Respublikos Vyriausybei.

○ Atkreiptinas dėmesys, kad pagal valstybės turto panaudos sutartis administracijos perduotą Lietuvos aeroklubui ir Lietuvos techninio sporto draugijai turtą faktiškai naudoja Kauno aeroklubas, Kauno apskrities aviacijos sporto klubas, Kauno parašiutininkų klubas, Kauno sportinio šaudymo klubas, VšĮ „Kauno motorlaiviai“ ir Prienų techninio sporto klubas.

▶ ***Klaipėdos administracija***

○ Administracijos patikėjimo teise valdomu buvusios SDAALR turtu, kuriuo pagal panaudą naudojasi Lietuvos techninio sporto draugija ir Lietuvos aeroklubas, naudojasi tretieji asmenys: klubo pastate, esančiame Liepų g. 73A Klaipėdoje, vykdoma veikla (plaunami automobiliai ir kt.); viešbučio pastate, esančiame Debreceno g. 27 Klaipėdoje, veikia maisto prekių ir alkoholinių gėrimų parduotuvė; poilsio namelyje, esančiame Dauginčių k., Kretingos r. ir įstaigos pastate, esančiame Nemuno g. 21 Klaipėdoje, gyvena žmonės. Administracija auditoriams nepateikė nuomos sutarčių ir kitos informacijos apie šio turto naudojimą.

▶ ***Vilniaus administracija***

Turto panaudos gavėjas Vilniaus Gedimino technikos universitetas su viešąja įstaiga 2004 m. lapkričio 29 d. sudarė negyvenamųjų patalpų turto nuomos sutartį Nr. 2054, neturėdamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės leidimo.

Audito rekomendacijų dėl buvusios SDAALR turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įgyvendinimas

Alytaus administracija sudarė rekomendacijų įgyvendinimo planą ir paskyrė atsakingus asmenis nustatytiems neatitikimams šalinti.

Kauno administracija informavo, kad sprendžiamas klausimas dėl žemės sklypų suformavimo.

Marijampolės administracija informavo, kad su žemės sklypų, kuriuose yra buvusios SDAALR pastatai ir statiniai, naudotojais sudarytos panaudos sutartys.

Telšių administracija pateikė sutartį, sudarytą su Lietuvos aeroklubu, ir informavo, kad sudarė valstybės turto – pastatų ir statinių, esančių Gamyklos g. 28 Mažeikiuose, panaudos sutartį su Lietuvos techninio sporto draugija ir numato suformuoti žemės sklypus.

Utenos administracija nutraukė sudarytas nesivadovaujant teisės aktų reikalavimais turto panaudos ir nuomos sutartis.

Vilniaus administracija sudarė žemės sklypų panaudos sutartis, sklypą Paluknio k., Trakų r., pažymėjo riboženkliais, Nekilnojamojo turto registre užregistravo turto panaudos sutartis, nutraukė neteisėtai sudarytą sutartį dėl valstybės turto nuomos.

Pažymėtina, kad iki šiol administracijos įgyvendino ne visas Valstybės kontrolės rekomendacijas.

⁴² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995-06-16 nutarimas Nr. 855, 3 p.

2. Kiti pastebėjimai

2.1. Nustatytų faktų dėl buvusios SDAALR turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įtaka valstybinio audito išvads

Administracijose nustatyti teisės aktų pažeidimai dėl buvusios SDAALR turto inventorizavimo, šio turto teisinės registracijos teisėtumo, pagrįstumo ir apskaitos, taip pat dėl turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo turėjo įtakos auditorių nuomonei dėl 2007 m. valstybės turto ir lėšų valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams:

- *sąlyginė nuomonė* dėl nustatytų teisės aktų pažeidimų arba dėl tam tikrų pastabų pareikšta Klaipėdos, Panevėžio, Telšių, Utenos, Šiaulių, Kauno ir Vilniaus administracijoms;
- *besąlyginė nuomonė* pareikšta Alytaus ir Marijampolės administracijoms.

2.2. Dėl teisės aktų, reglamentuojančių buvusios SDAALR turto valdymą, naudojimą ir disponavimą juo

Buvusios SDAALR turtas Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos 1990 m. lapkričio 15 d. nutarimu Nr. I-787 „Dėl Lietuvos Respublikos savanoriškosios draugijos armijai aviacijai ir laivynui remti turto“ yra pripažintas Lietuvos Respublikos nuosavybe. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2002 m. gegužės 27 d. nutarime konstatavo, kad buvusios SDAALR turto pripažinimas valstybės nuosavybe neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 23 straipsniui.

Audito metu, įvertinus administracijose atliktą SDAALR turto inventorizaciją pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. vasario 4 d. nutarimo Nr. 125 „Dėl buvusios savanoriškosios draugijos armijai aviacijai ir laivynui remti turto inventorizavimo“ nuostatas, nustatyta, kad administracijos kartu su Lietuvos techninio sporto draugija, Lietuvos aeroklubu, Vilniaus Gedimino technikos universitetu ir kitomis įstaigomis atliko išlikusio SDAALR turto inventorizaciją, tačiau stebėtojo teisėmis dalyvaujant buvusios SDAALR turto 2007 metų inventorizacijoje nustatyta, kad ne visų administracijų atstovai dalyvavo šio turto ankstesnių metų inventorizacijose, o kai kurios administracijos neturi duomenų apie subjektų, valdančių turtą pagal panaudą, atliktą metinę inventorizaciją. Dėl to administracijų patikėjimo teise valdomuose žemės

sklypuose, kuriuos faktiškai naudoja minėti subjektai, buvo rasta įvairių neįtrauktų į inventorizavimo aprašus ir neįregistruotų administracijų apskaitos registruose bei VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registre statinių, kurių nuosavybės teisės auditoriai negalėjo nustatyti.

Audito metu nustatyta, kad atliekant buvusios SDAALR turto nurašymo, perdavimo ar pardavimo operacijas Vilniaus ir Klaipėdos administracijos pažeidė teisės aktų reikalavimus.

Administracijose dalis nekilnojamojo turto panaudos sutarčių su subjektais, naudojančiais buvusios SDAALR turtą, nebuvo sudaryta arba jas sudarant nebuvo pasirašyti šio turto priėmimo–perdavimo aktai, dalis panaudos sutarčių nebuvo registruota Nekilnojamojo turto registre, su subjektais, valdančiais buvusios SDAALR turtą pagal panaudą, nebuvo pasirašytos dalies žemės sklypų, kuriuose šis turtas yra, panaudos sutartys arba jos buvo neregistruotos Nekilnojamojo turto registre. Dalis žemės sklypų po buvusios SDAALR pastatais ir statiniais nesuformuoti.

Administracijų atsakingi darbuotojai nepakankamai kontroliuoja, kaip panaudos gavėjai laikosi buvusios SDAALR turto panaudos sutarčių sąlygų ir ne visais atvejais imasi priemonių teisės aktų pažeidimams pašalinti – kai kurie subjektai, valdantys buvusios SDAALR turtą pagal panaudą, jį naudoja ne pagal paskirtį arba šį turtą yra perleidę naudotis tretiesiems asmenims be Lietuvos Respublikos Vyriausybės leidimo.

Apskričių viršininkams, įgyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. vasario 4 d. nutarimą Nr. 125, galioja buvusios Ekonomikos ministerijos sudarytos bei apskričių viršininkams perduotos panaudos sutartys, kurių jie negali nutraukti, negali šio turto perduoti kitoms institucijoms ar įstaigoms, ar juo disponuoti kitais Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme nustatytais būdais, kadangi šio turto teisinis reglamentavimas yra nustatytas Lietuvos Respublikos įstatyme Nr. I-815 „Dėl buvusios Savanoriškosios draugijos armijai aviacijai ir laivynui remti turto tolesnio naudojimo“.

Atkreiptinas dėmesys, kad šiuo metu Lietuvos Respublikos Seime yra svarstomas Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos savanoriškosios draugijos armijai, aviacijai ir laivynui remti turto“ pakeitimo įstatymo projektas Nr. 684(2), kuriuo siekiama reglamentuoti tolesnį buvusios SDAALR turto naudojimą Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo nustatyta tvarka.

Atsižvelgiant į šio projekto 1 straipsnio 1 punkto pakeitimą, Valstybės kontrolės nuomone, yra netikslinga pavesti Lietuvos Respublikos Vyriausybei perimti buvusios SDAALR turtą pagal organizacijos pasą, kadangi, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. vasario 4 d. nutarimu Nr. 125 „Dėl buvusios Savanoriškosios draugijos armijai, aviacijai ir laivynui remti turto inventorizavimo“, šį turtą iki 2005 m. sausio 1 d. administracijos inventorizavo pagal esamą būklę, sudaryti jo sąrašai ir inventorizuotas turtas įtrauktas į apskaitą.

Be to, šio projekto 3 straipsnio 3 punkto pakeitimas yra perteklinis, kadangi Valstybės kontrolė įvertino, kaip buvo inventorizuotas ir yra naudojamas buvusios SDAALR turtas ir nenustatė valstybės nuosavybės teisių pažeidimų atvejų, dėl kurių būtų reikalinga kreiptis į teisėsaugos institucijas.

Valstybės kontrolės nuomone, buvusios SDAALR turtą bus galima naudoti efektyviau ir racionaliau, vadovaujantis Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo nustatytais principais ir tvarka.

L. e. p. 3-iojo audito departamento direktorė

Romualda Masiulionienė

PRIEDAI

Apskričių viršininkų administracijose atlikto patikėjimo teise valdomo buvusio Savanoriškosios draugijos armijai, aviacijai ir laivynui remti turto audito rezultatų apibendrinimo ataskaitos
1 priedas

Valstybės kontrolės išsiųsti raštai apskričių viršininkų administracijoms

1. 2007 m. gruodžio 13 d. raštas Alytaus apskrities viršininkui Nr. SK-(31-10.1)-193 „Dėl 2007 m. trijų ketvirčių finansinės atskaitomybės įvertinimo ir kitų nustatytų neatitikimų“.
2. 2007 m. gruodžio 14 d. raštas Kauno apskrities viršininkui Nr. SK-(31-10.1)-195 „Dėl 2007 m. trijų ketvirčių finansinės atskaitomybės įvertinimo ir kitų nustatytų neatitikimų“.
3. 2007 m. gruodžio 14 d. raštas Klaipėdos apskrities viršininkui Nr. SL-(32-1.10.1)-86 „Dėl 2007 m. trijų ketvirčių finansinės atskaitomybės įvertinimo ir nustatytų neatitikimų“.
4. 2007 m. gruodžio 13 d. raštas Marijampolės apskrities viršininkui Nr. SK-(31-10.1)-194 „Dėl 2007 m. trijų ketvirčių finansinės atskaitomybės ir vidaus kontrolės sistemos įvertinimo ir kitų nustatytų neatitikimų“.
5. 2007 m. gruodžio 12 d. raštas Panevėžio apskrities viršininkui Nr. SX-(33-1.11.1)-108 „Dėl 2007 m. devynių mėnesių finansinės atskaitomybės vertinimo ir buvusios Savanoriškosios draugijos armijai, aviacijai ir laivynui remti turto apskaitos, naudojimo ir disponavimo juo vertinimo“.
6. 2007 m. gruodžio 12 d. raštas Šiaulių apskrities viršininkui Nr. SX-(33-1.11.1)-106 „Dėl 2007 m. devynių mėnesių finansinės atskaitomybės vertinimo ir buvusios Savanoriškosios draugijos armijai, aviacijai ir laivynui remti turto apskaitos, naudojimo ir disponavimo juo vertinimo“.
7. 2007 m. gruodžio 14 d. raštas Telšių apskrities viršininkui Nr. SL-(32-1.10.1)-85 „Dėl 2007 m. trijų ketvirčių finansinės atskaitomybės įvertinimo ir nustatytų klaidų, neatitikimų“.
8. 2007 m. lapkričio 15 d. raštas Utenos apskrities viršininkui Nr. S-(30-1.10.1)-1727 „Dėl vidaus kontrolės sistemos vertinimo“.
9. 2007 m. lapkričio 15 d. raštas Vilniaus apskrities viršininkui Nr. S-(30-1.10.1)-1723 „Dėl vidaus kontrolės vertinimo“.

Apskričių viršininkų administracijose atlikto patikėjimo teise valdomo buvusio Savanoriškosios draugijos armijai, aviacijai ir laivynui remti turto audito rezultatų apibendrinimo ataskaitos
2 priedas

Valstybinio finansinio (teisėtumo) audito, atlikto apskričių viršininkų administracijose, ataskaitos ir išvados

1. 2008 m. gegužės 13 d. valstybinio audito ataskaita Nr. KA-P-31-9-7 „Dėl Alytaus apskrities viršininko administracijoje atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“ ir valstybinio audito išvada Nr. 9.1-7.
2. 2008 m. gegužės 29 d. valstybinio audito ataskaita Nr. KA-P-31-11-14 „Dėl Kauno apskrities viršininko administracijoje atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“ ir valstybinio audito išvada Nr. 9.1-14.
3. 2008 m. gegužės 28 d. valstybinio audito ataskaita Nr. AT-P-32-1-7 „Dėl Klaipėdos apskrities viršininko administracijoje atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“ ir valstybinio audito išvada Nr. 9.2-7.
4. 2008 m. balandžio 29 d. valstybinio audito ataskaita Nr. KA-P-31-10-2 „Dėl Marijampolės apskrities viršininko administracijoje atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“ ir valstybinio audito išvada Nr. 9.1-2.
5. 2008 m. gegužės 23 d. valstybinio audito ataskaita Nr. PA-P-33-2-12 „Dėl Panevėžio apskrities viršininko administracijoje atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“ ir valstybinio audito išvada Nr. 9.3-12.
6. 2008 m. gegužės 21 d. valstybinio audito ataskaita Nr. PA-P-33-1-7 „Dėl Šiaulių apskrities viršininko administracijoje atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“ ir valstybinio audito išvada Nr. 9.3-7.
7. 2008 m. gegužės 19 d. valstybinio audito ataskaita Nr. AT-P-32-7-6 „Dėl Telšių apskrities viršininko administracijoje atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“ ir valstybinio audito išvada Nr. 9.2-6.
8. 2008 m. gegužės 29 d. valstybinio audito ataskaita Nr. FA-P-30-10-52 „Dėl Utenos apskrities viršininko administracijoje atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“ ir valstybinio audito išvada Nr. 9-51.

9. 2008 m. gegužės 27 d. valstybinio audito ataskaita Nr. FA-P-30-6-45 „Dėl Vilniaus apskrities viršininko administracijoje atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“ ir valstybinio audito išvada Nr. 9-44.